

FOGADÓ

ORSZÁGOS VENDEGLŐS SZAKKÖZLÖNY.

A MAGYAR FOGADÓSI-, VENDEGLŐS- ÉS KÁVÉESIPAR, A BORGAZDASÁG ÉS AZ IDEGENFORGALOM ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

Hivatalos szaklapja:

Az „Országos Vendéglős Egyesületnek”, a „Székesfővárosi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulatának”, a „Szabadkai-, Tolnai-, Vármegyei-, Kassai-, Erzsébetfalvai-, Brassómegyei-, Csepeli-, Sárvár és vidéke-, Pécs-Baranyai-, Kispécsentlőrinci-, Német-újvári-, Léva-vidéki-, Szatmármegyei-, Zombori-, Nemescsésa és vidéke-, Hunyadvármegyei-, Csongrádvármegyei-, Sopronaloldali-, Sárosvármegyei-, Budak és környéke-, Érsekújvár és vidéke-, Ceglédi-, Marosvásárhely és Marostorda-megyei-, Mezőúr-, Turkere és Deványai fogadós (szállásos) vendéglős, kocsmáros és kávé ipartársulatok illetve egyleteknek; az Aradi pincér öns. és elh. egylet és több jótékony pincér-asztaltársaságnak és községi vendéglős-csoportnak.

ELŐFIZETÉS: Egy évre 12, fél évre 6 K.
LAPMEGJELENÉS: 1-én és 15-én.

Szerkesztő és lapkiadó: FLÓR GYÖZÖ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VIII., GYULAI PÁL-U. 9.

Sorról-sorra.

A dunai értekezlet.
Nemzetközi levél. (Tóth G.)
A jótékony szolgálatban.
Csak magyarul.

Csokoládégyár és közlelemzés.

Bor- és pincegazdaság.

Hasznos tudósítások.

Külföldi Közlönyek.

A finác. (Vétfogadás.)

Ualeti híreink. — Keserű gombák.

Szerkesztői üzenetek.

Kortyántó. — Hirdetések.

TARTALOM:

ORSZÁGOS VENDEGLŐS EGYESÜLET.

Hivatalos helyiség: VIII. ker., Gyulai Pál-utca 9. sz.

Hivatalos órák: minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 3—6 óráig.

Ölhívatás és értesítés. Főhivatalnak azon vidéki vendéglősök és kocsmárosok, akik az „Országos Vendéglős Egyesület”-nek még nem tagjai, hogy lépjenek be és belépésüket jelentsék be. Bejelentésük után megküldjük az alapszabályokat. *Beiratás díj: 2 korona. Évi tagdíj: 4 korona.* Az „O. V. Egyesület” tagjainak szakügyekben tájékoztatást és esetleg jogtanácsot díjlatlan nyújt, ha az iródához fordul. Ilyen esetekben a levéllel válaszbélyeg mellékelendő.
Az elnökség.

SZEKESFŐVÁROSI VENDEGLŐSÖK ÉS KOCSMÁROSNOK IPARTÁRSULATA.

Hivatalos helyisége: VIII., Gyulai Pál-utca 9. sz.

Hivatalos órák: minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 3—6 óráig.

Jogtanácsot az ipartársulat minden tagja ingyen kaphat, ha az iránt az ipartársulat iródájához fordul.

Az ipartársulat mindennemű hivatalos közleményre kizárólag a „Fogadó” útján közölhetik.

Előfizetés.

A t. előfizetők kértnek, hogy esedékes előfizetésüket a lejáratkor pontosan utassák meg. Fogadó kiadóhivatala, Bpest, Gyulai Pál-u. 9.

„FOGADÓ-NYOMDA”

új helyisége.

Budapest,

VIII. ker., József-utca 56. szám.

Telefon: József 39—70.

Sorról-sorra.

A gárda.

A múlt hónap végével egy kicsi, de nem mindennapi eset került a közérdeklődés szőnyegére, mely ott is maradt néhány napig, sőt, helyell-közéll még ma is beszélnek róla. A fővárosi pénzügyi bizottság telekajándéka kapcsán fölmerült eset ez, amit aztán a mi iparunk ösmert vezérégyénisége, Glück Frigyes tett „közérdekesse” azzal az emlékezetes szép tényével. Erről különben a legszébb elismerés és dicséret szavait alkalmunk hallani, olyan helyen, ahol a cselekményeket más érdem szerint szokták elbírálni és így az ilyen elismerésnek is, más és több becsé van.

Az itt szóban forgó esettel foglalkozott a sajtó is s annak komolyabbik része, szintén elismeréssel adózott a tett elkövetőjének. Nem így a másik részen, ahol bár szinte kiemelték a közérdek ügyében történt föllépés jogosságát; az egész esetnek amolyan sütiés háteret igyekeztek festeni. A szándék tisztaságát úgy akarták elhomályosítani, hogy az általános helyiséllsel talákozott eljárás indokál, bizonyos személyi ügyeket hoztak föl. Mindez persze, céltalannak bizonyult, mert a viszonyokkal ösmertők jól tudják, hogy Glück Frigyesnek, nincsenek semmiféle háteres dolgai, sem okai arra, hogy valakit jogos érdekekben gátolni akarjon. Amikor a főváros a Városligetben azt a szép és értékes üzleti helyiséget ingyenes használatra adta Gerbaudnak, Glück Frigyesnek érvelt amellet, hogy a felső-tizezrek szempontjából szükség van arra a helyiségre. Ez azóta is többször pártolta az „előkelő” cukrászt, így kitüntetésé alkalmával is és mindezt tisztán azért tette, mert arra érdemet látott. A jelen esetheti támogatásra, azonban nem volt ilyen ok és ez a támogatás egyet jelentett volna a főváros érdekének elárulásával és semmibe vételével. Ilyesmire pedig a közérdek tisztasándékú emberre nem volt kapható.

Mindezt persze, tudják a ferditők is, azon-

ban nekik más a céljuk s belőlük — a gárda beszél. A gárda, vagyis a bizonyos előnyökre törekvőknek az a vegyes társasága, amelynek figyelele mindig a magasabb érdekeknek összefutó és szétágazó pontja körül settenkedik és mohón lesi az alkalmat, az ott sűrűgölődő-forgalódó tekintélysebb biz. tag uraknak egy-egy legyintésé, ami számukra mindig egy jobb nyereménnyel ér föl. Ezt a gárdát nem érdekl az én, te, ő és valaményi érdeke; csak úgy, ha abból nagyobb előnyt remélhet, s ez ökből nem is megy tűzbe senkiért és semmiféle „közérdekl” ügyért. Szóval, ez a gárda, ellentétben a szinpadival — nem hal meg, de magadja magát.

A dunai értekezlet.

Fogadósok, vendéglősök és az idegenforgalmi szervezetek szeptemberi értekezlete.
Az osztrák fogadósok Budapesten.

Mégis Budapesten tartják meg azt a dunai értekezletet, amelyikről egyik előző számunkban irtnak és azon alkalommal aggodalmunkat lejeztük ki, hogy a mi felsőbb tényezőink nemtörődése folytán, alighanem másutt fognak tanácskozni ezekben a fontos gazdasági kérdésekben. Ez értekezlet célja különben a forgalom föllendítése. De nemcsak a Dunával, hanem a Rajna és Majna folyókkal kapcsolódó nagy forgalmi illetve gazdasági érdekekről is szó esik azon az értekezleten, minthogy azokat a folyókat nagy csatornákkal fogják összekötni a Dunával, úgy hogy a Rajna, Majna és Duna, egy nagy összekötő vízi utat képez majd a Balkáni államok, Magyarország, Ausztria, és Németország közt. Olyan formán például, mint a Bagdad illetve Konstantinápolyból kiinduló és fenti államokat egybe kapcsoló vasut, mely egyébként, mint „balkáni-vonat” már is teljesíti fontos föladatát. Ezeknél fogva, azon a dunai értekezleten nemcsak Bécsből, hanem a Rajna és Majna-menti városokból is szép számmal fognak megjelenni.

„FOGADÓ NYOMDA ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT”

BUDAPEST, VIII. KERÜLET
JÓZSEF-UTCA 56. SZÁM.

Távbeszélő:
(Telefon) JÓZSEF 39—70.

Vendéglői és kávéházi nyomtatványok nagy raktára. A legszebb és izléesebb kivitelben készülnek: folyóiratok, árjegyzékek, társulati és egyleti évi jelentések, közgyűlési meghívók és az összes fogadói, vendéglői és kávéházi nyomtatványok u. m.: étlapok, borjegyzékek, konyha-, sőtés és kávéházi ívek, asztalkártyák, bérletfizetések, szobajelentések stb. □ □ □

A dunai értekezlet Budapesten szeptember első napjaiban lesz, vagyis azon időben, amikor a mi iparunkhoz tartozók szokták nagygyűléseiket (kongresszusait) tartani. Ezek a nagygyűléseink tavaly is elmaradtak és az idén sem fognak megtartatni, a háborus viszonyok miatt. Hogy azonban egész feledésbe ne merüljenek és az érintkezési kapcsolatok megmaradjanak; érdemes volna a kínálkozó alkalmat fölhasználni, olyan formán, hogy a dunai értekezlettel egyidőben a mi fogadóink és vendéglőseink is rendeznének egy értekezlet-félét. Az értekezlet tárgyat a szakipari és egyéb közléni kérdéseken kívül a jövő teendőinek megállapítása, valamint a most napirenden lévő idegenforgalom fejlesztési ügye képezhetné. Ennél a tárgynál módot lehetne találni arra is, hogy az idegenforgalom kérdésében az idegenforgalmi szervezetek képviselőivel együtt tanácskozzanak a fogadók és vendéglősök.

Még egy eszme. A Fogadó nem rég közölte az „Orsztrák birodalmi fogadók szövetsége” elnökének azt a kijelentését, hogy az ottani fogadók ösztönét óhajtják a kapcsolatot a magyar kártársakkal, s e célból Budapestre is szíves készséggel jönnek el. A lenti értekezlettel kapcsolatban meglehetne oldani ennek a találkozásnak a kérdését, vagyis ezt, mint külön pontot lehetne beleilleszteni az értekezlet tárgysorozatába. Ha pedig ugy ezeknek, mint az idegenforgalmi szervezeteinek bevonásával megteríthető lenne a vendéglősök értekezlete; akkor a dunai értekezletből egy olyan nagyszabású és nagyfontosságú nemzetközi gyűlés alakulhat ki, mely az egyes és az összes nemzeteket érintő gazdasági kérdések érdekében, ugyancsak hasznos és célravezető munkát végezhetne.

A „Országos Vendéglős Egyesület” és a „Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége” vezetőségei figyelmébe ajánljuk ennek a szeptemberi értekezletnek a tervét. Foglalkozzanak vele és keressék a módokat annak keresztül vitelére. A magyar fogadók és vendéglősök életrealitása és magasabb dolgokra való hivatottsága mellett, tenne tanúságot ennek az eszmének a megvalósítása.

Csak magyarul.

Fogadót, vendéglőt vagy kávéházat ha létesítünk (nyitunk), csak magyaros hangzású címmel lássuk el, vagy a saját nevünk „cimen” vezessük. Fogadói (szállodai) üzletnél ne a „szálloda” szót, hanem a „fogadó” szót alkalmazzuk, mert a „szálloda” nem magyaros, (az „Einkehrwirtschaft”-ből származik) — „Beszálló-vendéglő” helyett a magyar nótában is megörökített szóp „Vendéglőfogadó” szót használjuk. Elláprásnál építéskor és éthordók ne használjanak idegen pl. francia és angol ételneveket. Csak magyarul írjanak. A magyar becület és önzet tesz a mai időkben minden magyarnak kötelességévé, hogy: csak magyarul gondoikozzon és cselekedjen.

A magyar nyelv tisztasága szempontjából csak e irandó. Űz (ceze) betűt se névben, se más szóban ne írjon senki.

Magyarságunk védelméhez hozzátartozik, hogy vendéglőink és kávéházainkban csak magyar terméket, (pl. magyar pézsgőt, ásványvizet, sajtot és egyéb cikket) tartsunk. És mindenképen arra törekedjünk, hogy magyarságunkat erősítsük és önmagunkat — s ne az idegeneket — gazdagítsuk.

Vendégotthon elnevezést alkalmazzunk és ajánljuk mindenütt a kifejezéstelen és csunya izléstelen idegen „pension” szó helyett.

A jótékonyág szolgálatában.

Fogadók, vendéglősök, kávéos és pincerek a háboruban elesettek özvegyei és árváit.

— Értekezlet a Hadsegélyző Hivatalban. —

Sokat irtak — mink is, mások is — a háboruban elesett hősök özvegyei és árváiról, a mostani viharos időknek ezekről az igazi szegényeiről. Akik ebben a nagy világpusztulásban a legtöbbet, ugyszólván mindenüket veszítették. Elvesztették a családfőt, aki a mindennapiról, aki övének minden szükségletéről gondoskodott. Mi lesz ezekkel, mi sors vár ezekre a szegényekre! — képezi ez gondját, tépelődését ama sok százezreknek, akik a maguk gyásos buján-baján kívül, átérezni tudják mások fájdalmas csapásait is. Az özvegyek és árvák szenvedése és küzdelmes sorsát, pedig átérzi mindenki és ennek az emberies és nemes érzésnek a nyomán megindulnak a lelkek és megmozdul a társadalom, hogy gyámolítsuk és segítsük azokat, akik az élő emberiség minden szeretetére és gyámolítására rá vannak utalva. S amikor ennek a nemes törekvésnek hire, hangja kél; a népek legfelsőbb szervezete, az államkormányzat maga is szolgálatába szegődik a mozgalomnak s a saját hatáskörében hivatali szervez és cselekvő munkát kezd és tolytat az özvegyek és árvák jótékonyági ügyének előmozdítására. Ez a hivatali szervezet, mely ezt a tevékenységet, ugyszólván a háboru kezdete óta a legszertőbb odaadással és legnemesebb buzgalommal végzi; a honvédelmi miniszterium kebelében létező „Hadsegélyző Hivatal”.

Az állami kormányzat által létesített ez a szervezet, tehát katonai intézmény. Élén is katonák és legelsonek az első magyar katoná: *Hazai Samu* báró, m. kir. honvédelmi miniszter áll. A hivatalnak és illetve a „Hadsegélyző Hivatal” által folytatott jótékonyági munkálatoknak a tényleges vezetője pedig *Kirchner Hermann* altábornagy s helyettese: *Gaál Sándor* alezredes. A „Hadsegélyző Hivatal” természetesen, több osztályra oszlik s vezetői jobbakra ezeknek is mind katonák. A vezetési munkálatokból *Kemény Dezső* főhadnagy, *Kirchner* altábornagy segéd-tisztje és dr. *Orosz Géza*, a Nemzeti áldozatkészség szobra oszt. vezetője és *Gaál* alezredes jobb keze, veszik ki még részüket, minden elismerést megérdemlő igazi buzgalommal.

A Hadsegélyző-Hivatal, katonai intézmény lévén, csak természetes, hogy az általa folytatott jótékonyági tevékenység is a katonás rend alapján és ugyancsak ilyen egyszerű keretek közt intéződik. Ezért is nincs itt szokásban az a tarkabarka mezbe öltöztetett „reklám” és nem hallatszik hangja, annak a zsiibongva kiabáló és kunyeráló lármának, amely sajtóban, a külön ecélből alakított fiókintézmények révén a különböző járó- és közlekedési tereken, igyekszik magának lefogalni a jótékonyágot. Emlékezésben áll még az „Emke” főv. választmánya s más ilyen alintézetű vezetők által vitt jótékonyági miveletek, amelyek végül is a törvényeségi csarnokokban nyertek méltó és szomorú befekesztést. Ez természetesen, ártott a jótékonyág ügyének, sőt, a „Hadsegélyző Hivatal” tevékeny-

ségének is, annyiban, hogy innen az eszméket sajátították, magyarosabban kifejezve, lopták el az áljótékonyág lármás lovagjai. A „Hadsegélyző Hivatal” rendszerezte ugyanis a főpincéri számoló cédulákat, a különböző jótékonyági bélyegeket s vezette be a valódi művészi kivitelben készülő háborus levelezőlapokat; mire azonban észrevette, ezekkel a dolgokkal mások kereskedtek, vagyis mások juttatták érvényre s váltották be, nehéz summákat kitévő fillérekre. Szerencsére eme tevékenység és ennek szélhámosai mögött, azok a bizonyos ajtók, elég idejében bezáródtak.

A „Hadsegélyző Hivatal”-ban régebben látták az ő jótékonyági dolgaiknak ekként való kisajátítását, de mint katonák, nem állhattak oda vitalkozni, vagy pörösködni a minden hájjal, furlanggal megkent jótékonyági lovagokkal, akik végül is azt mondhatták volna, — hiszen mi is a jótékonyág ügyét szolgáljuk! Ehelyett keresték azokat a módokat, amelyek a kifejtett tevékenységnek inkább megfelelnek és a jótékonyág ügyét hathatósabban előmozdítják. *Kirchner* altábornagy, aki a szerető atya jószágával és jószágos lelkének egész szeretetével csüng a háboruban elesettek özvegyei és árváinak jótékonyági ügyén, nem egyszer értekezett ebben a kérdésben egyes osztályvezetőkkel s hivatali helyettese: *Gaál* alezredessel. A hadi özvegyek és árvák jótékonyági dolgát oly benső odaadással és lelkes buzgalommal intéző főtitst, *Gaál Sándor* alezredes, végre is megoldáshoz juttatta a kérdést. E lapok szerkesztője utján tapogatódzott a mi szakköreinkben, hogy mint lehetne ezt a teret alkalmassá tenni a tevékenység kifejtésére, s mikor erre nézve kedvező értesítést nyert, a hivatalba kérte illetve értekezletre hívta meg a budapesti fogadós és vendéglős szakipartársulatok vezető elnökeit. — Ezen értekezletnek a lefolyását röviden, alábbi soraink ösmerítik.

A „Hadsegélyző Hivatal”-ban e hó 8-án délután tartott értekezleten részt vett a H. Hiv. részéről: *Gaál Sándor* alezredes, *Orosz Géza* dr. és *Kemény Dezső* főhadnagy s a mi iparunk részéről: a mi ipari jótékonyágunk terén is rég közismert *Glück* Frigyes, a „Budapesti szállodások, vendéglősök és kocsmárosok ipartársulata” és a „Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége” elnöke, *Hajós Károly*, a „Székesfevárosi vendéglősök és kocsmárosok ipartársulata” és az „Országos Vendéglős Egyesület” elnöke, *Kunec* Ödön, a „Dunajobparti (budai) szállodások, vendéglősök, bor- és sörmérők ipartársulata” elnöke, továbbá *Szűcs Béla* a „Székesfevárosi” és *Poppel* Miklós dr. a „Budapesti ipartársulatok titkárai és *Flór Győző*, lapunk szerkesztője.

Gaál alezredes mindenekelőtt szíves szavakkal mondott köszönetet a megjelenteknek, hogy voltak szívesek idefáradni. E szűkebbköri értekezés különben azért kérte megjelenésüket a Hadsegélyző Hivatal vezető-sége, hogy jóakaró tanácsukkal szíveskedjenek közreműködni abban, hogy azon a foglalkozási tere, amelyet a közönséggel oly természetes kapcsolódások fűznek egybe, miként lenne alkalmas tevékenységet kifejteni a legfontosabb jótékonyág: a háboruban elesettek özvegyei és árvái ügyének sikeresebb elő-

mozdítása érdekében. Hogy pedig a Hadsegélyező Hivatal mint véli működését érvényre juttatni s e nemes jótékonyági ügynek a szakszolgálatok szolgálatát megnyerni; ennek a kérdésnek ismertetésére dr. Oroszy Gézárt kérte föl.

Oroszy Géza doktor, miután a Hads. Hivatalnak a fogadás és vendéglősipar vezetőivel való jelen érintkezés esetét és célját ösmertette; előadta, hogy a H. Hivatal a gyűjtőperselyek, főpincéri számlócédulák és izléses kivitelben készített levelezőlapokon kívül, több olyan tárggyal rendelkezik, amelyek nagyban alkalmasak a hadi özvegyek és árvák jótékonyági ügyét előbbre vinni s e célra eddig gyűjtött és adakozott összeget gyarapítani. Az volna a kérdés, hogy mint lehetne ezen tárgyakat értékesítés céljából a szakiparban elhelyezni, illetve megnyerhetők volna-e a t. üzletlajdonosok arra, hogy ama tárgyak náluk elhelyezhetők legyenek és nyujtanának-e módot azoknak értékesítésére?

Glück Frigyes szólt elsőnek a kérdéshez. Kijelentette, hogy ugy ő, mint az elnökléte álló Budapesti stb. ipartársulat és a Magy. vend. orsz. szövetsége; készséggel pártolják és karolják föl az ügyet s abban a meggyőződésben van, hogy a másik két fővárosi ipartársulatnak jelenlévő elnökei is, ugyan ezt fogják kijelenteni a maguk és társulataik nevében. Az e foglalkozáson lévők, különben szívesen támogatják a jótékonyági ügyeket, s adakoznak is. Bár — mondotta — tartozom e kijelentéssel, hogy a mi t. kartársaink kissé kényelmesek, amiből ugyan magamat sem vonom ki; azonban ha megfelelő biztatás történik, sőt, ha ilyen dolgokban valaki föl is keres bennünket, akkor még szívesebben és biztosabban tesz mindenki eleget kötelességének. Ezt azért hozza föl, hogy bizonyos tájékozás legyen arra nézve, hogy a vendéglősök levélbéli és egyéb ily fölhívásra nem igen szeretnek vagy szoktak megnyilatkozni. Mindazáltal a fővárosi ipartársulatok elnökei megfogják keresni az ipartársulatok tagjait és fölkerik őket, hogy karolják föl a „Hadsegélyező Hivatal” által propagált (terjesztett) jótékonyági ügyet s a háboruban elesettek özvegyei s árvái érdekébe történő gyűjtéi ügynek álljanak szolgálatába, ugy amint ezt üzleti dolgaim lehetővé teszik. Ugyan ecéliből fölhívást intéznek a vidéki ipartársulatok vezetőihez is s esetleg azokhoz a kartársakhoz, akik nem társulati tagok. Reméli, hogy a jó ügy érdekében történő eljárásnak sikere lesz.

A Glück Frigyes által mondottakhoz csatlakoznak: *Hajós* Károly és *Kunze* Ödön elnökök. — *Hajós* Károly egyuttal fölemlíti, hogy a jótékonyági ügynek előnyt jelentené és buzdítólag hatna, ha a „Hads. Hivatalnak módjában állana egyes nagyobb vidéki városokban a jelenlegihez hasonló értekezletet tartani, ahol a H. Hivatal vezető, tisztjei vagy megbízás folytán az ügyvel ismerős ottani tiszt-urak, tájékoztatnák az üzletembereket a teendőkről.

Gaál alezredes fölemlítette, hogy a „Hadsegélyező Hivatal” a közönségnek a jó ügy szolgálatában álló vendéglősök iránti bizalma és az adakozó közönség megnyugtatósa szempontjából, egy a falra kifüggeszhető és művészies formában megrajzolt nagy alakú igazoló oklevelet fog küldeni a vendéglősöknek, amely nemcsak ilyen célt szolgál, hanem mintegy díszet is fogja képezni az illető üzletnek. (Ez az eszme általános helyesléssel találkozott).

Poppel Miklós dr. majd *Szűcs* Béla titkárok szóltak a vidéki ipartársulatokhoz és üzletlajdonosokhoz kibocsátandó fölhívásról. *Szűcs* B. titkár megemlítette továbbá, hogy az ő hivatalos lapjuk, a „Fogadó” bizonyára készséggel nyit teret a jótékonyági ügygel kapcsolatos közleményeknek és a jelen mozgalmat is kellően fogja ösmertetni. (Flór Gy. kijelentette, hogy nemcsak ezeknek, hanem ez e téren történő adakozásokat nyugtázó közléseknek is rendelkezésére áll a Fogadó).

Kemény Dezső főhadnagy alkalmas kenyérszakcso és kávéházi cukorzacsok terjesztéséről tett említést. Glück Frigyes ezeket a gyakorlatban való nehézségek alkalmazásuk miatt nem tartotta ajánlatosnak.

Gaál alezredes ezeketán szíves szókkal megköszönte az adott tanácsokat s a társulatok vezetői által följajlott támogatást, a jó ügy érdekében indítandó országos mozgalomhoz való csatlakozást, és a tanácskozást befejezettnek nyilvánította.

A jelenlévők innen átmentek a „Hadsegélyező Hivatal” muzeumába, mely helyiségben a különböző érték- és műtárgyak, s ezek közt a hadifoglyok által művésziesen kifaragott poharak, kupák, szivar- és szivarkatartók és egyéb emléktárgyakból a legszebb és kedvesebb dolgokat lehetett látni. Ezek is a hadiárvák és özvegyek ügyét szolgálják.

A mostani idők legnemesebb jótékonyasága: a káborus özvegyek és árváknak állandó segélyezését célzó mozgalom, tehát megindul a mi iparunk egész területén. A vezetést a „Hadsegélyező Hivatal”-al együttesen a mi vezető társulataink fogják irányítani, míg a szükséges teendőket, így a perselyek, számlólapok és egyéb tárgyak elhelyezését a hivatal kötelessége tartozó egyének fogják intézni. A H. Hivatal és a fővárosi ipartársulatok által együttesen megszerkesztett fölhívást a napokban küldik szét. Ez a fölhívás ösmerteli a teendőkről és e fogja a jó ügy szolgálatába szolítani a mi iparunkhoz tartozó összeseket: fogadókat, vendéglősöket, kávézókat és pincéereket. A kik itthon és nyugodtan teljesíthetik foglalkozási dolgaikat és akiknek alkalmuk és módjuk van rá, tegyék magukévá a fölhívásban foglaltakat és legyenek a honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatalának és a legszebb jótékonyaságnak, igazí katonái.

Csokoládégyár és közéletmezés.

Budapest székesfőváros központi városának termében, az a bizonyos csokoládégyári telekesata lezajlott és a francia eredetű Gerbeud cukrász, megkapta a főváros legalkalmasabb részén kiszemelt szép nagy darab telket, olyan olcsón, amint csak kívánta.

A dolognak ezt a meglepő fordulatát ugyan nem várta a közönség. Azért se számítottak erre, mert az ügynek előző lefolytatása, nevezetesen pedig Glück Frigyes fogadótulajdonosnak a főváros egyik legrégebbi és tekintélyesebb b.-tagjának az a fértias ténye, hogy a p. bizottságnak ezt az elajándékozási tervét mely megütközéssel elítélte s a bizottság gyűléséről azon hirtelenében eltávozott, — a városatyák közt is mely nyomatást keltett s ennek nyomán az a hír terjedt el, hogy Gerbeud cukrász ügyét leveszik

a közgyűlés napirendjéről. Az olcsó vásár persze, így csütörtököt mondott volna. Azonban még sem ez, hanem az történt, hogy Bárcy polgármester a csokoládételkes „párthoz” állott s a telekvásár olcsóságának előnyét egy nagyörpü beszédében és oly meggyőzően festette le, hogy a javaslatot nagy lelkesedéssel és majdnem egyhangulag elfogadták. Mindez persze, azt is jelenti, hogy a mi polgármesterünk, akaratát bármily körülmények közt is, érvényre tudja emelni.

Azt mondhatná ennek a lapnak a közönsége, hogy mindez, mi vonatkozásban van az ő érdekével és egyáltalán, mi köze ahhoz a csokoládé-historiához? Vendéglősöknek ennél sokkal fontosabb ügyét és földadatát képezi az élelmezés ügye, aminek azonban csak a legnagyobb nehézséggel lehetséges megfelelni. Most például, mindjárt belépünk a háboru harmadik évébe és az emberek nagy tömeget élelmező vendéglősöknek, még most is épp oly nehézséget okoz az élelmi-cikknek beszerzése, mint a háboru első idején. Az a nagy drágaság, ami a kukoricakenyér-korszakkal kezdődött, ma is meg van és az akkori hiányok is fennállanak. Valójában pedig nincs hiány, mert a rendkívüli viszonyokhoz mérten nálunk minden van bőven, csak éppen, hogy nehezen és hallatlan áron lehet a legszükségesebb és egyszerűbb dolgokat is beszerezni.

A szövetséges Németországból és ugyancsak Csehország egyes városaiból is, naplapjaink gyakran ismertették egyes vendéglő étlapjait, annak igazolására, hogy ott milyen olcsók az ételek, a mi vendéglői ételinkhez képest. Ami egyszermind annak igazolása is volt, hogy a Budapestre behozott nyers anyagok beszerzése is többbe kerül, mint említett helyeken a fogyasztás céljára, már teljesen elkészített cikkekké. Hogy a hus ára mind magasabb; megmagyarázható azzal, hogy a megfoglyozott jószág állományát, lassabban lehet utánpótolni. Bár teljesen ez se megokolt, mert a fővárosnak módjában állana és állott volna, annyit sőt tenyészteni és hízalni, hogy a sertéshus és zsir ára ma éppen 45 százalékkal lehetne olcsóbb, ugy Budapestten mint a vidéken. Főzelék és más konyhai terményünk van bőséggel (ugy, hogy a főváros környéken ily célra nagyon alkalmas és nagy területet képező földek kiművelése és kitermelésére se volt szükség); a bőség dacára azonban olyanok az árak, mintha ezt a terméket legalább is Amerikából hoznák ide.

Tehát, mindenekelőtt való érdekügyét ezek képezik a közönséget élelmező vendéglősöknek, nemkülönbön a főváros többi lakóinak és nem csokoládégyári telek. És ebben az érdekügyben kellett volna tenni és arra törekedni, hogy a meglévő, vagy rejtve tartott cikkek napfényre és azután rendes árak mellett a fogyasztó közönséghez kerüljenek.

A mi közönségünknek ezt az igazát és panaszának jogosságát, ugy véljük, mindenki elősmeri és senki se vonja kétségbe. Más kérdés azonban, hogy van-e megfelelő mód és erő arra, hogy a nehézséges viszonyokon segíteni lehessen? És a francia nemzetiségű Gerbeud cukrász olcsó csokoládé teleke, itt jön vonatkozásba

a vendéglősök fentebbi érdekügyével, vagyis a *csokoládégyár* itt kerül szembe a közéletmezés kérdésével. Merthogy ennél az esetnél derül ki, hogy Bárcy István polgármesterben meg van és illetve meg lehetett volna a megjelölt erő arra, hogy a közéletmezés ügye, más irányba terelődjék és a táplálkozási cikkek beszerzési árai, legalább is a Gerbaud cukrász telkének olcsóságával lennének arányban. Mint ennél az esetnél tapasztalhattuk, Budapest polgármestere érvényre tudja emelni akaratát és döntésre képes vinni a kérdést, bárha azt, bizonyos veszélyek is fenyegetnek. A szóban forgó ügyet — a közéletmezés megjavítását — ami nem egyes embereknek és nem csupán a vendéglősöknek; hanem Budapest valamennyi polgárának képezi fontos érdekügyét — ugyanazzal az akaratával (és ama bizonyos „párti” segítség megfordításával és viszont alkalmazásával) talán még könnyebben is érvényesíteni lehetne. Csak éppen akarni kellene ezt Budapest polgármesterének.

BOR- ÉS PINCEGAZDASÁG.

Hivatalos jelentés a szőlők állásáról és a borárakról.

A szőlőszeti és borászati kerületi főfelügyelők a szőlők állásáról és kapcsolatban a borárakról június végével a következő jelentést tettek:

Budapesti kerület: A peronoszpóra a hegyi szőlőkben kisebb mértékben, a lapos fekvésű szőlőkben nagy mértékben jelentkezett. Az 1915. évi bor ára 130—150 korona hektoliterenként.

Szekszárdi kerület: A peronoszpóra a levézetet és fürtöket sokatlan nagy mértékben lepte el, ugyancsak a szőlőmoly is. A bor ára 120—160 korona.

Pécsi kerület: A sok eső következtében a peronoszpóra nem csak levézetben, hanem a fürtökön is föllépett, pusztít a szőlőmoly is. Középes, helyenként gyöngye termésre van kilátás. A bor ára 130—180 korona hektoliterenként.

Tapolcai kerület: A második permétezés részben elvégezték, részben folyamatban van. A szőlőmoly kártétele következtében a fürtök ritkásak. Terméskilátás kielégítő. A bor ára 130—150 korona.

Soproni kerület: Peronoszpóra főleg a sík fekvésű és mélyebb szőlőkben, szőlőmoly majdnem mindenütt. A bor ára 130—180 korona.

Pozsonyi kerület: Peronoszpóra terjedésének az esős időjárás nagyon kedvezett. **Balassagyarmati kerület:** Jégkár szörványosan, peronoszpóra lappangásban. Középtermés várható. A bor ára 115—160 korona hektoliterenként.

Egri kerület: Peronoszpóra terjedőben van, mutatkozik a szőlőmoly hernyója is. Szép termés: van remény. Bor ára hektoliterenként 130—140 korona.

Miskolci kerület: Peronoszpóra terjedése megakadt. Középtermés várható. A bor ára 135—145 korona hektoliterenként.

Tarcali kerület: A levél- és a fürt-peronoszpóra aggasztóan terjed. A szőlők állapotának mondható.

Beregszászi kerület: A fürt-peronoszpóra már ezideig is érzékeny kárt okozott. Tavalyi bor ára hektoliterenként 125—135 korona.

Szatmári kerület: A peronoszpóra, mely a jelenlegi szárazság mellett nem terjed, a lombzot felső részét erősen megtámadta.

Fehérlétfői kerület: A peronoszpóra nagy mértékben lépett föl, de a beállott szárazságra pusztítása megszűnt. Igen nagy kárt okoz a szőlőmoly. A bor ára hektoliterenként 120—140 korona.

Kecskeméti kerület: A fürt-peronoszpóra erősen terjed. Gyöngye termés várható.

Nagyenyedi kerület: A válogatás és második permétezés munkáshányi miatt alig halad. Peronoszpóra eddig nem mutatkozott s így a szőlő fejlődése elég szép. Ujbor ára hektoliterenként 120—160 korona.

Dicsőszentmártoni kerület: Peronoszpóra elvétel fordult elő, épp úgy a szőlőmoly is. Középes termés mutatkozik. A bor ára hektoliterenként 140—200 korona.

Köszá hírek az ideai termésről.

Bizonyos időszakokban hol egyik, hol másik hírlapban látnak napvilágot olyan közlemények, amelyek a borgazdasággal kapcsolatos egyes eseményeket, nem éppen a legkedvezőbb színben igyekeznek föltüntetni. Így jelentek meg a múlt hónapban és e hó elejével egyes lapokban élede kedvezőtlen híradások az ideai termésről, s bizonyára nem olyan célból, hogy a már most is rendkívül magas árak alább szálljanak, hanem hogy a termés értékesítésénél még nagyobb és kedvezőbb árakat érjenek el. Szóval, már most mozognak és dolgoznak, titokban az árdragító szellemek, a szelek szárnyára engedve köszá híreiket, amelyekre persze élénken rácafolnak a való tények és a fentebb ösmertetett hivatalos jelentések. Az egyik elterjedt napilapnak szinte föltűnt ez a köszá híresztelés is arra vonatkozólag, az itt következő címló sorokat tette közé:

Az utóbbi napokban a hírlapok közleményei között olyanok is akadtak, amelyek arról szóltak, hogy az ideai szőlőtermés gyalázatosan rossz lesz s a szüret a legsúlyosabbak közé tartozik. Mindennek pedig a következménye az lesz, hogy a bornak úgy fölverik az árát, amint még eddig sohasem tették. Ezekkel a hírekkel szemben most azt írják nekünk, hogy az ország egyes részeiben, különösen pedig az Alföldön, a korai fagy sok kárt okozott ugyan s ott a termés sem lesz bőséges, de azért igen rossz termésről beszélni sem lehet, mert a szőlők ugyahogy rendbe jöttek, a permétezés elég erővel folyt és folyik, aminek folytán szüret alkalmával, ha különösen káros események nem következnek be, *tiszteletes közléptermésről* lehet majd beszámolni. Az ország más részeiben pedig a szőlőskertek a legszebb reményeket üujtják, arra nyujtva kilátást, hogy *rekord termés között ránk s a legbőségebb szüretek* egyikéhez jutunk, ami a bort minden kétségen kívül olcsóbbá teszi.

Hasznos tudnivalók.

Borsó eltevése különböző módon.

A zöldsgémetel konzerválás (befőzés) által házilag is el lehet tenni télre és bizony most sokkal nagyobb fontossága és jelentősége van, mint más békésebb időben. A legtöbb zöldsgémetel lehet befözni (konzerválni). Aszalással pedig nagyobb tömegeket kis helyen is el lehet tenni. Aszalva a gyümölcs is eltehető, amely ebben a hushagyó világban cukortartalmanál fogva kitünő táplálék.

A zöldborsónak többféle eltevési módja van. Egyik az, hogy a kifejtett zöldborsót megabáljuk forró vízben, a vizet szítán lecsöpögtetjük s ha kissé megszikkadt, tepsire tesszük és déli főzés után a meleg takaréktűzhelyen lassan megaszaljuk. Három-négy nap alatt teljesen megaszalódik. Úvegekben el lehet tartani.

Más eltevési mód. Kevés zsirban cukrot pirítunk s ha már a cukor piros, a hideg vízben megmosott zsenge borsót, miután a víz lecsöpögtött róla, a cukron megpároljuk. A megpárolt borsót aztán a fentjelölt módon a tűzhelyen megaszaljuk. Használhatok egy nappal előbb tisztá vízben megmoszuk és é reggeliz állani hagyjuk. A borsó egy kissé barnás ugyan, de megfelelő cukorral elkészítve teljesen olyan, mintha friss lenne.

Szokták gőzben is eltenni, de ez nem olyan biztos, mert ha csak egy szem is van közte, amely nem teljesen gőzölődött meg; tejsav képződik és az egész erjedésnek indul. A gőzbe teendő borsót előbb jól ki kell válogatni, hogy lehetőleg egyenletes nagyk legyenek a szemek. Ezeket néhány percig megabáljuk és hideg vízzel lehtűjük, ez megóvjá szép zöld színüket. Szűrőbe tesszük a vizet lecsöpögtetjük azután úvegekbe töltjük. Erősen sós vízzel — telített sóoldat — leöntjük és dugóval meg szurokkal légmentesen bedugaszoljuk. Lehet a sós vízbe némi cukrot is tenni, ez lényegesen jobb ízűvé teszi a borsót s általa tartósságát is növeljük.

Németországi levél.

Berlin, 1916. június 28.

Sörhiány és gyümölcsbor. — Sörpótló anyag és „müsor”, táperő nélkül. — Szigorú ítélet a pálinkások ellen. — A fogadósírbó háborus nehézsége. — A düsseldorfi magasbör nemzetközi szakszkola.

A sörkérdés — sörgyártási nehézség, sörhiány stb. ugy hiszem, minden hadviselő államban egyformán áll. Ugyanis termelési nehézségek merültek föl s ez tetéződött, halóságai korlátozási intézkedésekkel; ennek következtében a sör ára jó magasra szökkent, a sörkimérés pedig alaposan csökkent. A kis emberek — mint ahogy itt mondják, nagy ráfizetéssel (vesztéssel) dolgoznak és csak a sörföldék tudnak mindezek dacára kedvezőbb nyereséget kimutatni. Mint a „Fogadóban” olvastam, Ausztriában a vendéglősök a sörhiány ellensúlyozására az alma- és gyümölcsbor kiméréséhez folyamodtak, hogy részben így kártalanítsák magukat. Ez az itt által Németországban, különösen egyes vidékeken, már régen be van vezetve; fogyasztása azonban most a sörhiány miatt, nagyon erősen emelkedett. Magyarországon, ha nem egyébrt, a pálinka- és ellen-súlyozására is, be kellene vezetni ezt az egészséges népítalt. Gyümölcs elég van ott s így az előállítás nem igen ütköznék nehézségbe.

Mint mindenben, a sörhiány megszüntetésére alkalmas pótlóanyag (Ersatz Stoffe) előállítására ügyében is erős kutató munkát fejt ki a német tudomány. Így, ha valakinek valamely anyag föltalálása, illetve előállítására sikerül, az beklüdi a vegyvizsgáló állomásra (Prüfungsstelle) s ha a vegyeltmezés kedvező eredménnyel jár, akkor megkapja az engedélyt annak gyártására és forgalomba hozatalára. Megtörténik persze némelykor, hogy mindenféle vegyi képtelenséggel állnak elő.

Igy a többek közt, „müsör“ gyártásával is kísérleteztek. A müsör anyagát a fent említett „Prüfungsstellen“ megvizsgálták és hivatalosan megállapították, hogy az anyag nélkülöz minden tápláló értéket és nem tartalmaz egyebet, mint pezsgőport (Brauserpulver), kevés cukor hozzávitelével és barna kátrányfestékkel. Az ital ugy festett, mint a sör, de mint a vegyvizsgáló állomás véleményezte, ennek a sörpótló „müsör“-nek, valódi gyilkos ize volt.

Néhány szesz- és pálinkagyárost, kik az államkincstárt az adózásnál jelentékenyen megkárosították, a bíróság négyheti tárgyalás után kerülhetetlen szigorral büntetett. Az ítélet a következő: Adóeltulolás miatt *Böticher* eitorfi szeszgyárost másfél évi börtönrre és 13 millió 316.813 márka pénzbírságra; *Jansen* szeszkereskedőt a börtönbüntetésen kívül 8 millió 302.492 márka pénzbírságra, *Lubanski* szeszgyárost pedig egy havi börtönrre és 4 millió 818.404 márka pénzbírságra ítélt. Az ítélet már jogerős.

A hosszadalmas háborút a német fogadósok is alaposan megcsinálják. A fogadósövetség egy beadvánnyal fordult a birodalmi kancellárhoz, amelyben hiteles adatokkal feltárták a német fogadó ipar súlyos helyzetét s kérték a *Bundesratot* (szövetségi tanács), hogy az egyenes adóból bizonyos százalékot engedjen el és a községi adófizetés kötelezettsége alól mentesítsenek a háború ideje alatt. A német fogadósiparban 1000 millió márka van befektetve s ebből 75 százalék jelzálog teher. A kölcsön-kamat és tőkeltörlesztés fizetése, ebben a rendkívüli helyzetben (Németországban moratoriumos rendeletet nem adtak ki) majdnem lehetetlen. A szobák utáni bevétel 1914. aug. 1-től, 1915. aug. hó 1-ig 48/46 százalékkal csökkent. Az idény-fogadóknál, pl. fürdő nyaraló, kiránduló stb. ily helyeken az arány még rosszabb. Itt a bevétel 66 százalékkal esett. Ehhez járul még, hogy ugyanezen idő alatt a konyha üzemi költsége 33/6 százalékkal emelkedett. Az idegenforgalomnál a mostani évben már némi javulás mutatkozik, de bizonyos, a háború okozta nehézségek miatt, az sem lendülhetett föl. Ennek dacára a szakipari munka tovább folyik; gyűléseznek, szervezkednek és különböző intézmények létesítését kezdeményezik. A két évvel ezelőtt fölállított nemzetközi fogadósoképző intézet (magasabb iskola) a háború dacára 30 új hallgatóval megnyitott.

Ezen intézet létezéséről nem tartom érdektelennek közölni a következő ismertetést.

(Befejezés köv.)

Tóth G.

KÜLÖNFÉLE KOZLEMÉNYEK

Esztendő közepén. Elérkezttünk megint az esztendő közepéig és ez alkalommal újból fölkeressük a mi régi, kedves olvasóinkat és arra kérjük, hogy továbbra is támogassák (és ajánlják támogatásra másoknak is) az „Fogadó“-jukat s az előfizetést, amikor esedékessé válik, juttassák meg nyomban. Azokat az előfizetőinket, akik előfizetésükkel régebben el vannak maradva, ugyancsak tisztelettel kérjük a hátralékok tartozás kiegyenlítésére. Kiknek előfizetésük most jart le, a jelen számmal postautalványt mellékelünk az előfizetés megújítása miatt. Előfizetési pénzek „Fo-

gadó“ kiadóhivatala (Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 9. sz.) küldendők be.

Mai számunkból anyaghamlak miatt kimaradt „A mi katonánk“ és ezenkívül több kisebb és érdekes közlemény.

Özvegyek, árvek és rokkantak alapja javára *Szilveszter* András, a székesfehérvári vasuti vendéglő főpincére 20 k. adományozott. Lapzárskor vettük a harctéren dolgozó *Balog* Sándor szkv. főpincér, junius havi 3 kor. adományát. Ezekkel az eddigi adományok összege (170 k. 90 f.) — 193 kor. 90 fillérrre emelkedett.

Fogadó — Gasthof. A „Fogadó“ vagy „Vendéglő“ mellett — ha szükségesnek mutatkozik — „Gasthof“ elnevezést alkalmazunk a „hotel“ helyett. A „legműveltebb“-nek hit franciák „Hotel“ szavát, sem az utcai föliratot, sem az üzleti leveleken vagy étlapjainkon ne tőrjék meg.

Uj adó. A fővárosnak sok pénzre van szüksége (ezért adták el tán oly sürgősen az a Gerbaud-féle telket is) és most azon gondolkodik, hogy honnan vegye azt a sok pénzt elő. Egy 120 millió kölcsönről a napokban már tárgyaltak, de bizonyára még ez se lesz elegendő a terhek fedezésére. Továbbá abban is megállapodtak, hogy új városi adót vetnek ki és ilyen jövedelmi forrásnak a „vigalmat“ szemelték ki. Tudniillik megadóztatja a szórazó polgárságot úgy, hogy aki orfeumba, moziba és löversenyterre megy, annak a jegy árán kívül bizonyos százalékot kell fizetni. Hát, ez az adózási terv helyes is, különösen a *mozi, orfeum és löverseny-nél*, mely helyeket (minden mozit és orfeumot) valósággal a zsufolásig tölt meg mindig a közönség. Ha ezekre a kevésbé se lélekmentesítő helyekre mindenkinek annyi pénze van, hát csak juttasson is abból a fenti célra. Vendéglőkre és kávéházakra ugy sem vonatkozik ez az adózási terv, minthogy azokban sajna, már rég megszűnt a vigalom és — nincsenek mulatók.

Borvásárlók figyelmébe. A mult és az előző évben tudvalevően igen sok helyen nagyon rosszul fizetett a szőlőtermés, ami aztán a jó borok iránti nagyobb keresletet vonta maga után. Az ismert „Visontat“ és mátrahegyaljai szőlőtelepek borért r. t. igazgatóságát is ez indította arra, hogy a régi évjáratok felítve örözött kincseit forgalomba hozza. A Visontatára bortermező társ. szőlőtelepein különben a mult évi termés is jól beütött, és ezt fentiekkel ezuttal is a t. borvásárló vendéglősök figyelmébe ajánljuk.

Munkaszünet és jéghiany. A belügyminiszter nemrég adta ki azt a rendeletét, mely a vasárnapi munkaszünetet a háború előtti állapothoz megfelelően állította vissza. Erre újabb rendelt jelent meg, mely azt közli, hogy a belügyminiszter akként módosította a vasárnapi munkaszünetről szóló rendeletet, hogy tekintettel sz enjhe tél folytán való „jéghianyra“, az élelmiszerüzletek vasárnaponként és általában a munkaszüneti napokon délután 6 órától este 9 óráig nyitva lehessenek. Így játszik közre a jéghiany a miniszteri rendelet módosításánál.

Házasság. *Domokos* Ignác, a celdömölki Koronafogadó tulajdonosa, a mult hónap 17-én tartotta esküvőjét *Szilágyi* Matild urleánnyal, Celdömölkön.

Polgár István szombathelyi vendéglős házassági frigyre lépett *Molnár* Izabella urleánnyal, özv. Molnár Gyuláné nyugalm. tanítóné szépműveltségű leánnyal Soproncirkón.

Tömeges büntetés a söráremelés miatt. Még a télen, mikor a sörgyarak legutoljára emelkedtek a sör árt, ennek természetes következményeként a salzburgi vendéglősök is emelték az árakat. Hogy, hogyan nem, egyik szép napon a vendéglősök arra ébredtek, hogy mindnyájukat vád alá helyezték — árdrágítás

miatt. Annak idején meg is tartották a tárgyalást s a vád alapján az összes vendéglősöket elmarasztalták, dacára arra való hivatkozásuknak, hogy a sörgyarak áremelése őket is kényszerítette a drágításra. Persze megfélebbizték a különös ítéletet. A napokban aztán meglepetés történt. A salzburgi államügyészség értesítette a vendéglős ipartársulatot, hogy a bíróság egy császári elhatározás következtében a további eljárást megszüntette s a bíróság pertörléssel élt. Ugy tudjuk, az osztrák birodalmi vendéglős szövetség közbelépése folytán tett az igazságügy-miniszterium pertörleési előterjesztést a kabinétirodának s annak következménye lett a valóban, alaptalan vádon alapuló tömeges büntetés megsemmisítése.

APRÓ ESEMÉNYEK. Romániában is behozták a hustalan napokat és pedig nem kettőt, mint nálunk, hanem hármat. A hustalan divat abban a semleges országban e hónap 4-én vette kezdetét. — *Ujpesten* az Othoon-kávéházba betörtök a „kaszábol“ (bizonyosan a főpincér fiókjából) elvittek 150 koronát a tűzrevaló gonoszok. — A zöld dió-befőzés nyalánság, állapították ezt meg Németországban és rendeletileg megiltották ennek a — valóban céltalan — csemege kávé befőzését. Ez a rendelkezés persze a köz-élelmelés javát szolgálja. — *Oda* a „frisling“ és a derek süldő cocák, értékes sajátját képező finom dagadó, amit káposztával elkészíteni és foltálatni (*Wurglics* V. módjára) valami fölséges... Mindez azért van, mert a kormány eltiltotta a sertéseknek 60. kíl-on alól való felvágását, ami természetesen a megfogyatkozott sertésállomány gyarapodását fogja előidézni. Ezt a rendeletet ugyan már régebben is ki lehetett volna bocsátani, azonban, jobb későn, mint soha. — A hóbertos antialkoholisták táborába nem valami sokan, de azért eléggé klönbönbő rendű és rangnak tartoznak. Így ide tartozott *Rónay György* is, aki nem régebben szerzett magának nagy hírnevet *Debrecenben*, nem épen azért, mintha a csirke-kakasokat venni járt volna oda, hanem másért. *Rónay* a fenti testületnek olyan értékes tagja volt, hogy cikkeket írt a részegség ellen. Azért is haladt oly nagy léptekkel előre, a vizet és nem bort ivók táborá. — *Ölcső* főzés, ez kell a magyarnak. Ezt az üdős dolgot pedig a pesti háziasszonyok híres szövetsége (már rég hallattok magáról) akarja behozni, úgy hogy tanfolyamot nyit és ott meg fogja tanítani Pest ifju hölgyeit, hogy kell káposztát káposzta és diós metéltet dió nélkül főzni. Azután meg — örlítjétek katonák — a tengeri halat kívánja népszerűsíteni úgy, hoy esténként, de többször délben is, ez kepezze a fő eledelt. Ebből fog kialakulni az ölcső főzés. — *Ujdonatuj* cipőt kapott egy nagyváradi fogadónak kilenc vendége. Ugyanis egy tuskérvale volt a szobák ajtóit elé kitett és szépen kifényesített cipőket összeszedte és eladta nyomban a váradi ószerecsnek. Az ellopott cipők helyett aztán a tulajdonos mást vett és így jutottak vagy kilencen uj cipőkhöz.

Aprópénz hiány, rézpénz és rözgalic. A háború alatt többször megfogyatkozott az aprópénz s az első időben különösen a 20 és 10 filléresek tüntek el a gyakorlat teréről. Hosszas tapogatás után kislítt, hogy gyengébb agyfedelékű emberek üstbe és más fazekakba gyűjtve raktározták el a szürke pénzeket, abban a hiszemben, hogy a háború után, papírpénzeket ugy se lesz értéke. Miután azonban jó néhányat pár száz s pár ezer koronára jó megbüntették, előkerültek a kis tizes és kis huszasok és most ezen a téren rend uralkodik. De nem ugy a rézpénz teren. Ez is megfogyatkozott, még pedig ugy, hogy Budapestben mindenki *egy krajcárt* kis verza a tíz filléresből, hogy a visszaadási műveletnek eleget tudjon tenni. A legkellemetlenebb

pedig a főpinéreknek, akik sokszor egy kis vagyont adnának, ha „krajcárokhoz” juthatnának (kivéve Mórítz Miskát). Hát a rézpénz hova tűnt el? — kérdezik uton-utfélen. Mint-hogy azonban tudálékos emberek mindig voltak; akadtak most is ilyenek és ezek ezt a gazdasági kérdést úgy oldták meg illetve a „rézkrajcárok” eltűnésére vonatkozólag az a nézetük, hogy ezt a váltópénzt illetéktelen kezek elfogták és rézgálicot csináltak belőle, amire viszont az annak hiányában borzasztóan szenvedő szőlőszeknek volna szükségesük. Ki is mutatták, hogy lehetséges ez. Háromszáz darab kétfülleres körülbelül egy kilogrammot ad abból az ércanyagból, melyből a mi váltópénzünket kiverik.

Ennek az értéke	6 korona.
Veszek hozzá kénsavat	4 koronáért.
Előkölthöttem mindössze	10 koronát.

Ebből a két anyagból készítek rézgálicot, körülbelül 10 kilogrammot.

Egy kilogramm rézgálic ára ma 10 koronát. Tíz kilogrammért kapok 100 koronát.

— Már most az volna a kérdés, hogy lehet-e hinni ennek a talányfejtésnek. A rézpénznek nagy mennyiségben való eltűnése és föl nem találása, mintha ezen a valóságosság mellett volna. Mi különben azért tettük föl azt a kérdést, mert a kecskeméti „Szól. és Borászati Lap” is törte azon fejét és végül is azt mondta hogy — ezért kevés a rézpénz.

A papírdarágás, a nyomtatványok árai és a „Fogadó” hátralékos előfizetői. Amiről előzőleg tettünk említést, már is bekövetkezett, hogy a nyomtatványok ára Németországban nyomba fölszállt 20 százalékkal. És még egyre emelkedik. Ez persze, így fog lenni mindenütt, vagyis egyik helyről, terjed a másikra, mint egy országos baj és nyomában mindennek az ára föl száll; könyvé, újságé stb. stb. nyomtatványé. Kivéve a Fogadót, amely még egyszer sem emelte föl az előfizetési díjat (mint más lapok), hanem küzd a régi olcsó árral. Azon t. előfizetőink, akik úgy el-el maradoznak előfizetési járulékkal, megszívelhetnek ezt a körülményt és hátralékos tartozásukat minden tétovázás nélkül — és aztán is mindig pontosan — kiegyenlíthetnek. Reméljük, ezután így fognak cselekedni.

Csak magyar terméket adjunk és ajánljunk a vendégeknek. Legalább, akik itthon vagyunk, így tegyünk szolgálatot hazánknak és így juttassuk érvényre honi érdekeinket. A *Kronofler* és *Gieshübler* vizeket se ajánljuk, mert azok is idegen termékek. Fogyasszák azokat, akiknek termékük: a kedves csehek és az általuk kedvelt oroszok.

Sajtót jól csak az előnyösen ismert *Staufer* és *Fiai* répelaki sajtórgy cégénél rendelhetünk. Ez a cég sajtát gátrmányain kívül eredeti emmentháliban. Állandóan nagy rakártart és úgy gyors kiszállítás mint kiváló minőség szállítás tekintetében a legmesszebbben igényeket kielégíti.

Egylapos étlapok tetszetős, csinos formában készülnek a *Fogadó-nyomdában* (Bpest, VIII., József-utca 56. sz.). Könnyű kezelés, nagy nyomdai megtakarítás.

Sűr helyett szikviz. Az Egerben (Csehország) állomásozó katonaság nem tudott megbárátkozni a magas sörárral, s mint-hogy az ivóvizet íhatatlannak találták, az egyik cseh hadfnak az az ötlete támadt, hogy az ezred állitson fel saját szikvizgyárat, mely aztán a gyártott szikvizet és gyümölcslével telített szénasavas vizet önköltségen árusítja a katonáknak. A zászlóaljparancsnok elfogadta a javaslatot s legott hozzáfogtak a „gyár” felállításához, mely aztán hamarosan üzembe is jött. Az első napokban 600, később 800, s most már 5000 üvegnél nagyobb a napi fogyasztás. A szikviz üvege pedig 4 fillér és a gyümölcslével telített szer savas víz 8 fillérbe kerül a katonáknak. Miután egy másik katona ötlete folytán saját jéggyárat is állítottak — a katonák nagyon meg vannak elégedve a jó hűvös italokkal és rá se

gondolnak a sörre, amelynek fogyasztása persze, fentiek következtében alaposan megcsappant.

Papírszalvéta beszerzése végett forduljanak t. kartársaink a „Fogadó könyvnyomdához” (Budapest, VIII., József-utca 56.)

A finánc.

Régi és új dolgokról, régi fináncokról s kocsmárosokról és más egyebekről.

Kis paripácska, szaladji szaporán, hogy mielőbb kijussunk ebből a csuf háborus világból. Ide s tova éppen két esztendeje tart ez a világlőfordulás s a gyászosz siralmakból éppen eleget lehetett hallani. Csak paripázz még egy keveset, már nem hosszú az út és már látszik a régi jóidőknek szép bodzavirágos földje, s a kiskertek öreg levendula-bokrainak kellemes illata egész hozzánkig hat. Még csak egy picike futam és mindjárt beérjük azt a zöld repkényes házat, mely valószínűleg csárda lesz, mert állás van az udvarán s a ház előtt szekér és finánc látszik.

Itt volnánk hát, a régi jó időkben. S amíg a régi, igénytelen népek szép világát járjuk s a sűrű folyondáros és a szebbnél-szebb rózsáktól, szekfüktől viruló kiskertektől szegélyezett öreg házakra szinte rá-tapad a tekintetünk; keressük ösmerőseinket, azokat a kedves alakokat, kik annak a régi egyszerű világnak megelénkítői voltak. Keressük azokat a jó magyaros vágású vendégfogadósokat és öreg csárdásokat, a lilom arcu szép ilju csaplárosnékat, meg a komizárosokat, fináncokat s a sok kedves mások közt: Blumbergli Náci bácsit, az örökké ilju és jókedvű „borcenzált” és a főfináncot, de különösen a — főfináncot.

Tulajdonképen vendégfogadós volt ez a főfinánc, egy zalamegyei mezővárosnak első fogadása, jó hosszu ideig. Mielőtt azonban fogadós lett, közel harminc esztendeig finánc volt, még pedig igazi s a legjava finánc. Ezt a pályát a Bach-korszaknak majdnem a legelején kezdte és olyan kitűnő erőnek bizonyult, hogy néhány év leforgása alatt amolyan fölügyelői főhivatalnok lett s vagy három megére kiterjedő hatáskörrel látták el. Hatáskörébe tartozott Vas, Sopron és fél Zala, no meg Blumbergli Náci „borcenzált” ki az ottani kocsmárosokn szerete és kinálta a „szalai” szőlősgazdák borait, jó félszázadig és még néhány esztendeig. A „főfinánc” nevet azonban még egyszerű finánc korában kapta és ez a „titulus” kocsmáros barátai s más jó ösmerősei ruházták rá. És hordta minden időközön át, még fogadós korában is és — nem haragudott volna érte. De hogyan is haragudott volna, mikor abban a „főfinánc” szóban az egyén megbecsülését és szeretettét, juttatta mindenki kifejezésére. Mert a főfináncot tisztelték és szerették mindenütt s mint ilyen nemcsak ott ösmerték, ahol s ameddig hivatali működése terjedt, hanem azontul is és majd nem egész Tuladunán.

Azt lehetne következtetni ebből, hogy talán, hivatalos dolgaiban elnéző volt a felek hibáihoz szemben. Korántsem sőt, ahol kihágást, illeték s másféle adózási ügynek szándékos eltitkolását tapasztalta; kiméletlen szigorral járt el. Így tűntette el rövid idő alatt az addig nagyban viruló határszéli csempészet-kereskedel-

met is. Azonban igazságos volt s a véletlen hibákért senkinek sem okozott kellemetlenséget, sőt, aki egy s más ilyen dolgában nem volt járatos; azt jóakarattal kioktatta s tanította és ezáltal a jövőben előfordulható sok apró-cseprő büntetéstől mentett meg igen sokat. S így dolgozott, legalább az ő működési körletében, a többi finánc-közegek is. Abban az időben gyűlöletes volt minden újítás és minden intézmény, ami a Bach-uralomtól eredt. S így a kincstári érdekeknek is, ez az intézménye. Ebből a gyűlöletből azonban a mi főfináncunk és az ő fináncai, mit se tapasztaltak; legfeljebb az első időben, amíg őket meg nem ösmerték. A főfináncnak különben erről a kérdésről ez volt a véleménye:

„En és finánc társaim nem a Bach-kormányzatnak mindent egybeboronálni akaró szellemét, hanem az államkincstári érdekeket szolgáljuk és ha ezt a hivatásunkat jól és igazságosan töltjük be, akkor a polgárok részéről nem gyűlöletet, hanem tiszteletet és becsületet érdemlünk!”

S ez el is érte. A hivatását megfelelően betöltő egyént becsülte mindenki benne. De kiváltképen a kocsmárosok szerették a főfináncot, aki azoknak atyai jóbarátjuk és egyben a legkedvesebb cimborájuk volt. De csak azokhoz volt ilyen szívvel, akiknek szintén volt „szivük” és fogékony-ságuk a hivatásukhoz. A rossz kocsmárosokat, kik az egészséget és lelket üdítő jó bortól nem tudták megkülönböztetni a „méregitalt” és az etéle kotyvalékokat; nem szívelte, s ha jó szó nem fogott rajtunk, igyekezett lehetetlenné tenni számukra a helyzetet. Blumbergli Náci bácsival a „jóviszonyt” és barátságot tisztán ebből a szempontból tartotta fenn. — „Náci bácsi — figyelmeztette többszörönkint, — tartsd számon azokat a „méregkeverőket” és aki nem tud vagy nem akar tudni banni azzal a nemes lével, annak a házatját is messzire kerülj; de annál inkább gondolj a szomszédaira, hogy azoknak módjuk legyen a legjobb borokkal versenyezni és kiüldözni őket a batárból!”

Blumbergli bácsi, aki szívelte s lélekkel szolgálta az ő „borcenzált” mesterségét, be is tartotta ezeket az intelmeket. Mely körülmény aztán önként hozta magával, hogy a hivatásukat kellően nem értő kocsmárosok, arról a tájról lassankint mind elpárologtak. Következésképen azon a területen csak a hivatásukat komolyan fölfogó kocsmárosok boldogultak, amivel a mi főfináncunk azt a célt érte el, hogy a közönség az utolsó kurtakocsmába is nyugodtan beült s pénzeért jó és tiszta bort kapott. Hogy ez mennyire vált előnyére a vendéglospipar fejlődésének és sok vendéglois szellemi és anyagi előre menetelére, milyen üdvös hatással volt, — azt talán mondanom sem kell. S mindez azért történt, mert egy derék finánc nemcsak a saját hivatásával járó teendőket igyekezett lelkiösméretesen teljesíteni; hanem a nagyközönség érdekének, kiváltképen pedig ama szakmának, amelyhez állásából kifolyólag legközelebb állott, — hasznára akart lenni.

A Bach-korszak elmúlt s a magyar égbolt borus felegett derült nap sugará váltotta föl. Így a pénzügyi hatósági intézmény is magyarrá változott és a finánc-

cok — pénzügyérek lettek. A mi főfináncunk az új helyzetben is tovább szolgálta a kincstárt, míg aztán egyszer csak gondolt egyet s az eléggé magas és tekintélyes állását elcserélte a fogadósággal. Vendéglős barátai és ösmerőseivel az érintkezést ebben az is állásban (sőt most még inkább) fentartotta. Blumbergli I.-nak most már ilyen utasítás adott: „Vigyázz öreg cimborára, a mi szakmánkba, avatatlanként ne igen kerüljenek!”

Amde, hol vannak már az akkori kocsmárosok, hol a főfinánc és az ő fináncjai, akiket ugyancsak általános tisztelet környezett és hol van Blumbergli bácsi, aki hivatását olyan becsülettel töltötte be, hogy egy házaskán és vagy 150 darab rózsafán kívül, egyebet se szerzett s hagyott hátra. Elmentek, azaz — ahogy Blumbergli mondaná — elutaztak az örök nyaralóba . . .

És elmúltak a régi jóidők is és mások jöttek. Más korszak, más világ, más emberek. Ezeknek gondolataik, tetteik is mások és más a fölfogásuk is a maguk és az élet dolgairól. Egy levél van itt, mely ezt a kérdést igyekszik eléggé hiven visszatükrözteni. Lássuk, miről és hogyan szól ez a mostani korbeli finánc-levél, amelyet egy győri pénzügyőri fővigyázó intézett a Fogadó szerkesztőségének. A következők szerint:

Tekintetes Szerkesztőség!

Miután a „Fogadónak” rendes olvasója vagyok, sokszor tapasztaltam benne oly kifejezéseket, melyek a m. kir. pénzügyőrség tekintélyét sok esetben sértik.

Igy legutóbb a „Fogadó” 1916. évi számában *Hódított Szerbia vámtarifája*, című cikkében a pénzügyőr szó helyett *finánc*-okat használ. Ezt annál is inkább lehet rossz néven venni, miután a „Fogadó” mintegy hivatalos orgánus szerepel a vendéglősök, kávéosok stb. stb. előtt.

Tudva van, mily szoros összeköttetésben állunk egymással és hány *kávésnak*, *vendéglősnek* az *existenciája* függ a pénzügyőrségtől, és mily zaklatásnak van kitéve egy ellenszenves üzletember. Mily véleményvel lehet a vendéglős mi rőlünk mikor az ő lapja a XX. században is nem akarja tudni azt, hogy ma csakis pénzügyőrség létezik és hogy a Bach-korszaknak már jó régen vége van. Ez jellemzi is, mily „modern” irányt követ a „Fogadó” és a szerkesztőség előtt mennyire szimpatikus a pénzügyőrség. Aki a napilapokat figyelemmel kíséri, meggyőződhet róla, hogy azokban a *finánc* szó nem létezik.

Komoly idöket élünk és még mindig a magyar, az ellenszenves, az irigység eszi a magyart. Tisztelettel

Egy győri pénzügyőri fővigyázó.

Immár most tudjuk a sorok tartalmát s az okot, amiért a levél íródott. Miután pedig az a derék pénzügyőri altiszt a Fogadónak is állandó olvasója: utalom a levele fölötti sorok elolvasására. Amiből tapasztalhatja, hogy a Fogadónál a finánc szónak hébe-hóba való alkalmazása bizonyos hagyományokon épül s így annak emlegetése sem történhetik bizonyos rossz akaratból. De meggyőződést meríthet egyébre nézve is. Abban a sötétidőszakban, amikor Bach osztrák-miniszter és az ő intézményeit tényleg mindenki szívből gyűlölte, — a fináncság sem örvendett népszerűségünk. Ennek dacára, még akkor is akadtak jó magyar fináncok, akik ezt a kevésbé népszerű nevet köz-

becsültté tudták tenni. Mi következik ebből? Hogy az egyént nem az ilyen vagy más címel való illetés, hanem a saját becsületes törekvését munkája teszi közbecsültté. Hiába pénzügyőr a finánc; ha hivatását nem megfelelően teljesíti, ha vendéglóst, kávést vagy mást ok nélkül zaklat (amire ugyan megfelelő jogorvoslat is van), — azt a bizonyos rokonszenvet ekkor sem és így egyáltalán sose vivhatja ki.

A finánc vagy pénzügyőri pálya épp oly tisztas és tekintélyes, mint bármely más foglalkozás. Viszont egy foglalkozási ág se nyújt tekintélyt annak, aki azt a foglalkozási kört sem emberileg, sem más-ként nem képes betölteni. Tehát, csak beképzelt — gyengébb akaratú emberek képzelése — hogy ez vagy amaz a foglalkozás lenézett és az egyének lealacsonyító. És hogy mindennek az igazsága mennyire nyilvánvaló; ezt a mult időeknek sok számos példája és a fenihez hasonló kedves és tanulságos esetei igazolják.

Vénfogadós.

UZLETI HIREINK.

Figyelmeztetés. Azon t. előfizetőink, kik a „Fogadót” a megjelenés napján nem kapják meg, a kiadóhivatalt sziveskedjenek erről egy levelező-lapon értesíteni.

A Fogadó-nyomda a VIII. ker. Szentkirályi-u. 34. sz. alól a VIII. ker. József-utca 56. sz. alá helyeztetett át.

Cim-változásoknál mindig írják ki pontosan előfizetőink, de különösen pincér előfizetőink a közelebbi címet (utca, házszám v. üzletcím), valamint azt is, hogy előzőleg hol voltak alkalmazásban?

Jó új-borok. A mult évi rossz időjárás következtében alig volt vidék, ahol jó bor termett volna. kivétel képez a „Visontai és a Mátrahegyaljai Szőlőtelepek Borértékesítő r.-társ.”, melynek új borai minőség tekintetében még az eddigi termést is jóval fölülmulják.

A Fogadó szerkesztősége és kiadóhivatala VIII. ker. Gyulai Pál-utca 9. sz. alatt van. Székesfehérváron a Magyar királyi fogadót megvette Hillinger Miksa, volt szabadkai Nemzeti-fogadós. Hillinger kartársunk új fogadóját teljesen átalakította, 28 szobával kibővítve s hideg-meleg vízvezetékekkel látja el a szobákat. Ezenkívül egy nagyszabású tükörlétes és a kávéházat ugyancsak ilyen színvonalúvá alakította s így ezeket, mint a szobákat a mai igényeknek megfelelő legkényelmesebb berendezéssel szereli föl. Az ünnepies megnyitás szeptember 1-én lesz.

Üzlet-vétel vagy átvétel alkalmával szokásos „vendéglő-átvételi” vagy „vendéglő-nyitási” értesítések és minden egyéb nyomtatványokat t. kartársaink a Fogadó-nyomdában (Budapest, József-utca 56. sz.) rendeljék meg.

Hévízszentandrán az ismert Mexikó-fogadót és vendéglőt régi tulajdonosa, özv. Póca Lajosné, ismét átvette s azt egész újra berendezve a mult hónap elejével nyitotta meg. A jó konyhájáról közismert fogadós-néval, az üzletvezetési teendőket, nővére: Vinhoffer Gyuláné osztja meg.

Fogadó kibővítés, jéggyár létesítés. A síófoki Fogas-fogadó népszerű gazdája, Cservey Ferenc kartársunk, fogadóját egész újra rendezte be és több szobával kibővítette. Ugyanezen alkalommal 45 ezer korona költséggel egy nagy jéggyárat is létesített és pedig oly célból, hogy a nagy kánikulai hőségben minden neven nevezendő hűsítő italt módjában legyen előállítani s ezáltal a „Fogas” vendégei igényei a legjobb kielégítést nyerjék.

Karánsebesen a vasuti vendéglő bérletét Meitner Ödön, volt eszéki s utóbb a verscei Meitner M. vasuti vendéglős társa nyerte el. Meitner kartársunk új üzletét egész ujan rendezte s tatarozta és saját kezelésébe július 16-án vette át.

Vasuti vendéglős „papir-szalvéta” szükségleteket s a szükséges üzleti nyomtatványokat a Fogadó-nyomda vállalatnál, (Budapest, VIII. József-utca 56.) sziveskedjenek megrendelni.

Késmárkon a Kassa-Oderbergi Vasut új pályaudvarában a vasuti vendéglő bérletét Jellgy Ferenc, ismert üzletvezető nyerte el. Jellgy kartársunk új üzletét e hónap 15-én veszi át és nyitja meg ünnepélyesen.

Szombathelyen a volt Kovács fogadót, mint egyik előző számunkban említettük, ököráron megvette Hercey Ferenc, a Szabária-fogadó tulajdonosa. Hercey kartársunk új fogadóját azóta teljesen átépítette s alakította s a mai igényeknek megfelelően oly szép izléssel és nagy kényelemmel rendezte be, hogy mint ilyen, a rómaiak híres ősi Savariájának (Szombathelynek) valódi látványosságát képezi. Ugyancsak ilyenre varázsolta át a fogadó egész szintjét elfoglaló kávéházát is, mely nagyság és szépség tekintetében az ország ilyen üzletei legelső sorában áll. Az alakítási és berendezési költségek, pár százezer koronára rúgnak.

Temesváron a Palace kávéházat Pongrácz Sándor, a Lloyd-kávéház társas cég volt tagja, megvette. Pongrácz kartársunk, a vidéki kávék társadalom előnyösen ösmert és rokonszenves tagja, új nagyszabású üzletét a mai igényeknek megfelelő szép izléssel tatarozta és rendezte s ünnepélyesen e hónap elejével nyitotta meg.

Vendéglői reggelik alkalmával és ugyancsak kávéházi reggeli és uzsonna-kávéhoz, papírszalvétát használjunk. *Papírszalvétákat* legjobb minőségűt és jutányosan szállít a Fogadó-nyomda, Bpest, VIII. József utca 56.

Nagykanizsán az Ipartestületi vendéglőt Berger Adolf ottani vendéglős átvette s azt teljesen átalakítja és egész ujan rendezi be. Az ünnepélyes megnyitás augusztus 1-én történik.

Vendéglős és kávéházi cikkek beszerzése. Ugy az étermi, mint a kávéházi *főpincér* urak fogvájó, bon-bloc, tábla- és dákokréta és minden más cikket, valamint az *éltető* urak hokogaf stb. szükségleteiket a legutányosabbban a Fogadó-nyomda utján Bpest, VIII. József-u. 56. szerezhetik be.

Pósch Károly vendéglője. A szombathelyi ismert és mozgékony Pósch Károly, utóbb volt ottani kávév. újabban egy szép vendéglői üzletet létesített ugyancsak Szombathelyen a, Király-utca 5 sz. alatt. Pósch barátunk új és szép csinnal berendezett élettermi üzletét ünnepélyesen június 17-én nyitotta meg.

Győrön az Iparos és Polgári kör élettermi Pernitz Lajos kartársunktól. *Kutasy Vilmos*, ottani mészáros mester átvette s azt a mai igényeknek megfelelően, új berendezéssel szerelte föl és ünnepélyesen a m. hó közepén nyitotta meg.

Üzleti fehérmék. Fogadói és vendéglői vászonfeléket a mi iparunkhoz tartozók a mindenkori legjobb minőségűt szállít és ismert *Deutsch Fernendel* (Bpest, VIII., Múzeum-körut 10. sz.) szerkeznek be.

Csak magyarul. Aki fogadót vesz, bérel vagy létesít s ugyancsak akik fogadó-üzletüket tatarozzák (renoválják) vagy újra berendezik, ezen alkalmat használják föl arra, hogy a magyartalan „szálloda” szót (mely az „Einkehrwirtschafts”-ból származik) cseréljék föl az eredeti, ösmagyar „fogadó” elnevezéssel. Ilyen eredeti jó elnevezéssel egyetlen nemzeti rendelkezik, tehát becsüljük azt meg és becsüljük meg általa magyar mivótunkat.

Komáromban a Hazám-kávéházat Löwinger Lajos oltani polgár megvette. Az új gazda üzletét egészen átalakította, újan rendezte be és ünnepiesen június 15-én nyitja meg.

Csak magyar ásványvizet: Luhi Erzsébet, — Polennai — és „Szolyvai“-t ajánljunk és adjunk vendégeinknek. Ezek mind elismert, kitűnő magyar vizek.

Lakás- és helyváltozásukat jelentő t. pincér-élőféltény az új címekkel kapcsolatban volt lakhelyüket (hogy előbb hol voltak?) szintén sziveskedjenek megírni. Fogadókiadóhivatala, Epest, Gyulai Pál-u. 9.

HELYVÁLTOZÁSOK Budapesten a Pantol étteremben *Bieskei Gerő* fős. mellett a fizetőp. állást *Lepold Gyula* foglalta el. U. i. a „Sörszatórium“ fős. állását *Ráby Béla* töltötte be. *Fuhrmann* Domonkos a belgrádi vasuti vendégfő fős. állását foglalta el. *Herskovits Miksa* Szegeden a Tiszafogadó étterme fős. állását töltötte be. *Trencsényi* hőlakon a vasuti vendégfő fős. állását *Liebezeit Ferenc* foglalta el. Nagybecskerekben a Koronafogadó fős. állását *Wehoffer József* foglalta el. *Polyár Jenő* Kaposváron az Erzsébet-étterem fős. állását töltötte be. *Mayer Ignác Léván* a Városi-fogadó fős. állását foglalta el. *Pernitz József* a győri Hungária kávéház fős. állását tölti be. *Dracowsky Béla* a Platán vendégfő fős. állását foglalta el. A vasuti vendégfő (I. II. oszt. ét.) fős. állását *Tonnesz Ede* tölti be. Komáromban a Nagy-kávéház fős. állását *Seidemann László* foglalta el; mellette mint fizetőp. *Vice János* működik. *Steiner József* nagykanizsán a Központi fogadó kávéház fős. állását foglalta el. Ugyanott a Korona kávéház fős. állását *Deé István* tölti be. *Baum György* Balaton-szentgyörgyön a vasuti vendégfő (I. II. oszt. ét.) fős. állását foglalta el. *Jászberényi Károly* Hévízen a Gyógy-étterem fős. állását tölti be. *Kreemár Kálmán* a tapolcai Dienes fogadó fős. állását foglalta el. Balatonfüreden a Gyógy-étterem fős. állását *Horváth Lajos* tölti be. Mellette mint éthordók: *Kováts Sándor*, *Tólos József* és *Fuzekas József* működnek. A celdömsöki vasuti vendégfő fős. állását *Lőrinc Kálmán* foglalta el. Siófokon a Teletip-étterem fős. állását *Kiszely József* tölti be. Mellette mint fizetőp.: *Szabó Béla*, *Kováts László* és *Pálly Endre* működnek. A Balaton-fogadó fős. állását *Uhlig József* foglalta el. *Lederer János* a székesfehérvári Hungária kávéház fős. állását tölti be. *Sesancsár Ferenc* ugyanott a Fekete-sas fogadó fős. állását töltötte be. — *Pintér Gyula* Sarajevóban a Központi-fogadó (Central-Hotel) fős. állását töltötte be.

KESERŰ GOMBÁK

Nőpincér.

Hogy kicsoda a nőpincér? Egy budapesti napilap nagy bölcsen így állapítja meg ezt a csodát. — A nőpincér az nőpincér és nem pincérnő. Hogy a pincérnő miért nem nőpincér? Azért, mert most háborús idő van és azok a nők, akiket most alkalmaztak pincéri dolgokra — a nőpincérek. Akik azelőtt végeztek ilyen teendőket, pedig a — pincérnők... Ez már aztán nem is keserű, hanem boldogomba.

Előkelő vendéglő.

Hogy valaki előkelő legyen, ahhoz először is, előkelőség szükséges. De néha kevesebb, például egy borjúnagyságu kutya is megteszi. S egy másik újság leginkább ebből a szempontból nevezett el előkelőnek egy nagykorúti nagyvendéglőt. Ahol egy adag eper 1.20, 1 adag főzelék főttéttel 2, és 1 adag marhahus 4 korona. Már maga ez is előkelőség, de a vendéglős főként azért előkelő, mert egy nagy kutya — volt S a kutya, minden délben s este. körüljárta az étkező vendégeket, akik annyira szerették, hogy megoszták vele étüket s helyette per-

sze, más ételt rendeltek. Ez tetszett a vendéglősnek, mert emelkedett a bevétel; de öröme bura vált, mert a kutya egy délben megdöglött és pont az étterem közepén. — „Pedig négy orvos járt a házhoz, s „recept“ íródtok rengeteg! — kesergett a kutya vendéglősgazdája... Szóval fölfordult a kutya, amelynek négy lába volt s mind a négy az égnek állott és a vendégek megtörtén és szomorú arccal állták körül... A rendőr is bejött a nagy csudára s miközben a kimult ebet nézte, egy falon függő papírtábla őtlőit a szemébe. Ezek a szavak kiabáltak le róla:

— *Kutyákat behozni az étterembe, hatóságilag tiltva van... Főkapitány!*

— De kívinni talán csak szabad! — Tette ezt a megjegyzést a rendőr szeméjársát nagy figyelemmel kísérő Balambér borgyereket. És a kimúlt állatra mutatott.

Csak magyarul.

Egy déli garasos lap, nagy nekibuzdulással arról vezércikkezett, hogy csuf a „tanácsnok“ vagy „tanácsos“ szó és sokkal szebb és előkelőbb a — *szenátor* elnevezés. Így nevezik az olasz és francia főrendiházak tagjait is, a városi főembereket is, tehát, mért legyenek, csak a mi fővárosunknál „tanácsnok“-ok és miért ne — *szenátorok*?... Így, teremtuces egészen így, ragyogtatják magyaros érzésüket némely, pesti lapok. De nem lehet csodálni, háborus világgal van és keserű gondokból éldegélnek. . . .

Eladó vendéglő.

Alkalmi vétel.

32.000 lakosu alföldi városban, megye székhelyén, az ipartestület közvetlen szomszédságában, egy újonnan épült modern **vendéglő**, joggal együtt, kedvező feltételekkel, kevés pénzzel megvehető, esetleg berendezéssel is. Cím a „Fogadó“ kiadóhivatalában. 1—3

Asszu és Somlai!

Eladó 15 hektoliter 1908. évi termésű badacsonyi asszu hl.-kint 400 kor.
180 hektoliter 1890. évi termésű somlai, hektoliterenkint . . . 300 kor.

Antal Jenő „Hullám“-fogadósnál Keszthelyen.

80 szobás

teljes szállodaberendezés, esetleg kórházi berendezésnek is alkalmas, **butorok, ágyneműek, terítők stb.** még használatlanok, igen jutányosan eladó. Ajánlatok „Szállodaberendezés“ jellegre **Blockner I. hirdetőjébe, Budapest. Semmelweis-utca 4. küldendő.**

SZERKESZTOI ÜZENETEK

Azon t. előfizetőink, akik a hozzánk intézett levelükre választ nem kaptak, jelen rovatunkban találhatják meg a felelős választ.
Csakie előfizetőinknek válaszolunk.

Viszta! A termés mennyiségét illetőleg, itt se lehet panaszkodni; van itt is annyi abból a fajtából, hogy egy jó nagy rész el is pusztul. Ennek dacára is, egyedül nagy baj, hogy rémséges drága s ennek a drágaságnak az oka, még az lehet, mert talán félnek, hogy hamar vége lesz a háborúnak. Az ottani nagy olcsóság még az a bökkenője, hogy innen kissé tulságosan távol esik — **Viszta!** Az előbbi két lapot és utóbbi naptárt is elküldtük. Üdv.! — **V. Haretré.** Elküldtetek a kívánt lapok, talán már ott is vannak. A másik „jó cimborának“ is küldtünk. Hasonló szives üdv! — **Pilzeni.** Az előbbi címe sem volt valami pontos, a mostani meg éppen hiányos. Ilyen körülmények és háborus akadályok közt, hogy tudjon oda találni a Fogadó, meg más postai külfelmeny. Tehát, pontos és teljes címet. Üdv.! — **D. J. K.-hely.** Fogadó-nyomda, (Budapest, József-utca 56.) szállít eféle dolgokat. Lap küldtettem. — **F. K. Kisrábaköz.** Kőszá kezdés az, nem egyéb, hogy a pincéri meg a kocsmárosi pályá lennezt! A valóság az, hogy a magát megböcsült, szorgalmas egyén legjobban ezen a pályán boldogulhat. Csak bele legyen ennek — szorgalom, takarékoskossá és jóra valósnak a szeretete nevelve a fiuba; így nincs oka aggdóni a „pálya“ miatt. Mindenesre a hátra lévő „polgárit“ még végezze el és aztán adja tanoncának, olyan helyre, ahol a szakmával kapcsolatos minden munkát végezhet és így alkalmat nyílik a szakképzettség elnyerésére. Egyébként olvassa el a mai „Fogadó“ finác közleményét. Üdvözlöletünk. — **L. V. Zsigárd.** Az előfizetési időt július-december 31. jegyzezte a kiadóhivatal. A díjért itt is köszönetnyújtás és üdv. — **Sz. K. J. K.-félégyháza.** Nagyon helyesen tette, hogy a mi Kc-ünk buzdító szavára hallgatva, beállott a táborunkba. Szives üdvözlöletünk. — **H. Gy. Haretré.** A jelzett előfizetés I. J. részéről pontosan beérkezett. Szives köszönetnyújtás. H.-áptörások jöhetnek. Üdv! — **R.-i Munkács.** Azon esetben, ha a férj halba vount, a felesége nem tartozik az üzletet vinni, illetve a bérletet fenntartani, még azon esetben sem, ha a bérleti szerződést aláírta. — **L. L. M.-falva.** A küldött 48 koronát ezuttal is köszönettel nyugtatja a kiadóhivatal. Az előfizetés ez év végéig van rendbe. Üdv. — **V. és K.-i Moson.** Ebben a kérdésben egyes emberek nem értenek el sikert, mert azokat meg sem hallgatják; csakis a testületi uton való eljárásról lehet valamit remélni. Magyarazták meg az érdekeiteknél és lépjenek be az Orsz. V.-egyesületbe. Addig persze, amíg itt is tenni tudnak az ügyben. Lappeldányok elküldtetek. Üdv. — **H-i f-ö.** Ha elolvassa a mai „Fogadó“ Kül. Közl. rovatát, rá fog jönni, hogy azt a hiányt a pesti főpincérek is nagyon sanylik, következtéképpen, ha olyan „forrás“ létezne, azt ók már százsor fölfordították volna. Ebben az ügyben tehát, sajnáljuk, nem állhatunk szolgáltatára. Mindazáltal üdv! — **L. J. Miskolc.** Bizony, bizony, az ilyen mérföld hosszúságu levelek az átolvasása, háborus világban és kánikulában — nagy büntetés. Egyebekben hasonló szives üdv!

Pincértanoncok fölvétele.

Két jó házból való fiu, pincértanoncnak, szerződéssel fölvetetik. Pantol étterem (Wurglics-féle nagyvendéglő) Budapest, VIII., Rakóczi-ut. 2-2

Átadó kávéház.

Bevonulás miatt azonnal átadó egy **jó forgalmu kávéház** és borozó. Évi forgalom 60.000 korona. Komoly reflexiók irjanak „**Somogy Ország**“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába.

Szolyvai gyógyforrás.

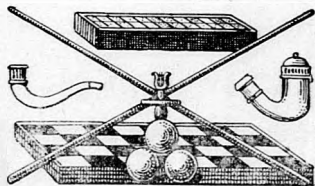
Borral a legjobb fröccs!

Kitűnő ízű, igen üdítő ásványviz. Bor, cognac vagy citromsavval vegyítve.

Orvosi szaktekintélyektől melegen ajánlva **gyomorbántalmak, étvágytalanság, gyomorégés, köhögés, vérszegénység, tüdőbaj és vérköpek** eseteiben.

Megrendelhető

Schönborn Buchheim gréf urad. ásványvizeinek bérletőségénél, Szolyva.

Novágh Károly mű- és diszmű-esztergályos

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 3. (Első Hazai Takarékpénztárral szemben)

Ajánlja saját készítményű **elefántcsont-teke (billiárd) golyók, dákok, sakk, dominó, lignon santum-golyók, bábuk, sétatobok, tajték- és borostyánkő dohányzó-eszközöket stb. nagy választékban.** — Billiárd-golyók **esztergályozása, dákok, sakk és dominó javítása olcsó árszámitással, pontos határidőre való szállítással** — elfogadtnak. □

Kortyantó.

Linák.

Dal a főzelekről.

Bent vagyunk a főzelekes nyárban,
Élünk finom zöldbabon s tökön . . .
S mint a tikok a szérűben, olyan
Vigan járunk e köves rögön.

Hus és sonka . . . kinek is kell mostan
Drága Lina, csak parajt s babot!
De ne csomós-rántásost, amitől,
Csömört annyi sok gyomor kapott . . .

Jól főzni! ez titka sok mindennek,
A szerelemnek is, szép Linák!
Egy rántásért haragunk és átkunk,
Kísér bennetek az élten át . . .

Balambér

Bende mint tábornok.

— No Bende, szólj; ha katona volnál, mi szeretnél lenni?

— Tábornok!
— Tábornok — s mért éppen csak tábornok?
— Azért Visztulai bácsi, hogy Felicián urat, volt éthordómat, aki most tábori csendőrmester, minden héten megbüntethessem, — okolta meg kívánságát a Bende boros.

Műjeget szállítok naponta

waggon rakományban vagy szabadalmazott

jégszállító
ladámban június 1-től szeptember végéig Budapestről még 200 kilométerre is eredményel. Ezen ladámban garantálom, 24 óra alatt legkevesebb **80 százalek jég** megérkezését. Külön is eladok ilyen jégszállító ladát, az ország egész területére, bármely jéggyárból való ovábbi használatra. Bővebbet levelben közöl:

Lichtneckert József

Jégekészető

3-4

Budapest, IV., Vámház-körút 2. szám.

Brunovszky Károly

hygienikusjártékkártya tisztító intézete.

Budapest,

Szveze ay-u. 16.

A t. olvasók a „Fogadó” hirdetési rovatát is figyelemmel olvassák át.

Deák Ödönné

elsőrangú női ruhaterme

Bpest, Rákóczi-ut 19. sz. félelem. 16

elvállal minden e szakmába vágó munkákat leggyors-erőltől a legfinnyesebb kivirelig. A szakmához tartozó urnőknek és urleányoknak — **árkedvezmény.**

Tisztelettel
Deákné.

Hektográf-

lapok, ténták, készülékek stb. az éttapsokszorosításhoz való cikkek legolcsóbban beszerezhetők

a Fogadó-nyomdában, VIII., József-utca 56. sz.

Szállodások és vendéglős urak figyelmébe!

Páratlan olcsó ajánlat

vászon és damaszt árukban

	Kor. érték	
Lenvászon lepedő 200 150	—	drbja 7,50
Kárpáti „ 230 150	—	9,50
Damast abrosz „ 150 150	—	8, —
„ „ 150 180	—	9, —
„ „ 150 220	—	10, —
„ „ 150 300	—	12, —
Kerti abrosz minden színben —	—	6,50
Nehéz damast szalvetta 60 60	tucata	14, —
„ „ 65 65	„	16, —
„ „ 70 70	„	18, —
Ajour kávé szalvetta —	—	8,50
Damast törülköző 60 120	—	24, —
Dupla damast „ 60 130	—	27, —
Párnahuzat 88 76	—	drbja 5,50
Vászon paplanhuzat 130 180	—	12,50
Pincér kendő —	tctja 7, —	10, —
Vászon pohár és edénytörő —	tctja 16, —	—

DEUTSCH FERENC

vászon és damaszt áruháza szállodások és vendéglősök szállítója

Budapest, VIII., Múzeum-körút 10.

Alapítási év 1895. Telefon József 4-60.

SAJT

Többféle kemény és lágy sajtot legfinomabb minőségben gyárt, továbbá eredeti emmentháliban állandóan nagy raktártart:

Stauffer és Fiai

nyugatmagyarországi sajtgyárak Répcelak.

Vendéglői- és kávéházi cikkek olcsó beszerzése

„Fogadó-nyomda” Budapest, VIII., József-utca 56. sz. Telefon szám: 39-70.

Számit vidékre utánvét mellett: „papírszalvétát”, — fogvájót, — hektograph-lapokat és ténták, kártyatáblát, kretát, szivacsot, dákokretát, dáko-bórt s ragasztót; **szalmaszálakat** sőténés-, konyha- és kávéházi ivatek, bon-blokkokat és minden szükséges üzleti cikket.

Aldás a szenvedőknek a világhírű városligeti szénsavdus

„LONA”

Artézia ásványviz.

Bort, étvágyat, kedvet javít. Gyomorrontást, bűt, haragot elhárít. Házhoz szállítja

„ARTÉZIA” R-T. BUDAPEST.
TELEFON 50-72.

Állandó borvásár.

Azon t. vendéglős kartársak, kiknek mőri borra van szükségük, forduljanak hozzám teljes bizalommal.
Stoffer Mihály vendéglős Mör.

Böcögő József Korona-fogadója és „Pannónia” kávéháza, Miskolc. Kávéház, elsőrendű éttermek, sörcsarnok. Magyar konyha, kitűnő borok.

Magyar Paizs.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zalaegerszeg. — A Magyar Paizs erős szokimondó, független hetilap, magyar ipart, honi terméket véd, magyar szellemet terjeszt minden téren. — Évi elbírásért 4 korona. (Legolcsóbb lap). Szerkesztő: Borbély György és Horváth Lajos Zalaegerszegen.

Kiss Ernő Korona-fogadója

Nagykanizsa — a város központján. Étterem sörcsarnok, kávéház, szép nyári udvar kerti — vendéglő. — Magyar konyha. — Kitűnő fajborok

Bor eladás.

200 hektoliter zöld-fehér rizling
100 hektoliter baranyai világos siller
eladó.

1-3

Érdeklődők forduljanak ezen címhez: Zombor, Színház („Elefánt”) szálloda.

Német nyelv magtanulása magánuton

A német nyelv tudására fogadó- és vendéglőtulajdonosoknak és alkalmazottaknak feltétlenül szükségük van. **Dr. Ince Henrik** német nyelvtanából mindenki gyorsan és alaposan megtanulhat tanító nélkül nemetül. Az új kiadásban most megjelent kitűnő könyv ára 2 korona (utánvételt 2 kor. 55 fill.) Megrendelési cím: **Magyar könyvkiadó** Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 23.

